

נר שמואל

לע"נ ר' שמואל ב"ר יצחק זצ"ל

יום ראשון כ"ז בחשוון תשע"ז

שו"ת סיכום הדף היומי

מייל: n101@okmail.co.il פקס: 03-5709307 ניתן לקבל כל יום לתיבת מייל או לפקס.

סוטה - י"ג

1. אלו מימרות למדנו בענין קבורתו של יעקב אבינו?

א. כשהלכו לקברו כתוב בסדר הפסוקים 'ויעל יוסף... כל עבדי פרעה... וכל בית יוסף ואחיו...'

וכשחזרו: 'יוסף... ואחיו... וכל העולים אתו...' - כיון שרק אחר שראו המצרים בכבודו של ישראל נהגו בהן כבוד.

ב. הכבוד - 'גורן האטד' שהקיפוהו כתרים לארוננו של יעקב כגורן זה שמקיפים לו אטד [גדר קוצים]

ג. באו בני עשו ובני ישמעאל ובני קטורה למלחמה - כיון שראו כתרם של יוסף תלוי בארוננו של יעקב, נטלו כולן כתריהן ותלאום.

36 כתרים נתלו - 1 של יוסף, 12 של נשיאי ישמעאל, 23 של אלופי עשו.

ד. מספד גדול וכבד מאד - אפי' סוסים ואפילו חמורים.

ה. כשהגיעו למערת המכפלה, קרית ארבע - מקום ארבע זוגות, בא עשו וטען: יעקב קבר את לאה בחלקו והאחרון שנותר הוא שלי,

ואע"פ שמכרתי את הבכורה, אבל את חלק הפשיטות לא מכרתי, אמרו לו אף את זו מכרת, שנאמר 'אשר כריתי לי - כריתי לשון מכירה'

אמר להם הביאו שטר, שלחו את נפתלי שהוא 'אילה שלוחה' להביא 'אמרי שפר' - קרי אמרי ספר.

חושים בן דן שהיה חרש, שאל 'מאי האי' אמרו לו שעשו מעכב, אמר להם: 'ועד שיבא נפתלי מארץ מצרים יהא אבי אבא מוטל בבזיון?'

לקח מקל הכהו על ראשו והרגו, נשרו עיני עשו ונפלו על רגלי יעקב, פתח יעקב עיניו וחייך, 'ישמח צדיק כי חזה נקם פעמיו ירחץ בדם הרשע'.

באותה שעה נתקיימה נבואת רבקה - למה אשכל גם שניכם יום אחד, ואע"פ שמיתתן לא היתה ביום אחד אבל קבורתן ביום אחד.

ו. אף אם יוסף לא היה עוסק בקבורת אביו, אף אחיו הרי היו עוסקים כפי שכתוב,

אלא שאמרו: הניחו לו לעסוק כנגד כולנו כיון שכבודו של אבינו במלכים, יותר מבהדיוטות.

2. כמה חביבות מצות על משה רבינו, שכל ישראל כולן נתעסקו בביזה והוא נתעסק במצות 'חכם לב יקח מצות'. מנין היה יודע היכן יוסף קבור?

א. שאל את סרח בת אשר שנשתיידיה מאותו הדור, ואמרה לו ארון של מתכת עשו לו מצרים וקבעוהו בנילוס הנהר, כדי שיתברכו מימיו.

עמד על שפת נילוס ואמר: יוסף, יוסף, הגיע העת שנשבע הקב"ה לגאלנו, והגיעה השבועה שהשבעת את ישראל, אם אתה מראה עצמך -

מוטב, אם לאו - הרי אנו מנוקין משבועתך, מיד צף ארוננו של יוסף.

ואל תתמה היאך ברזל צף, קל וחומר מאלישע תלמידו של אליהו ואליהו תלמיד [תורתו של] משה - שמצינו שצף ברזל מפניו.

ב. רבי נתן - בקברניט של מלכים היה קבור, הלך משה ועמד על קברניט של מלכים, אמר: יוסף, הגיע עת שנשבע וכו'

באותה שעה נזדעזע ארוננו של יוסף, נטלו משה והביאו אצלו.

וכל אותן שנים שהיו ישראל במדבר, היו ארוננו של יוסף וארון השכינה מהלכין זה עם זה, והיו עוברין ושבין אומרים: מה טיבן של שני ארונות

הללו? אמרו: קיים זה כל מה שכתוב בזה.

עוד למדנו - אף אם לא היה מתעסק בו משה, הרי היו מתעסקים בו בני ישראל, ואף אם לא הם, היו מתעסקים בו בניו, כפי שמוכח מהפסוקים.

אלא אמרו בני יוסף: הניחו לו, כבודו במרובים יותר מבמועטין, ואמרו בני ישראל: הניחו לו, כבודו בגדולים [משה] יותר מבקטנים,

הטעם שקברוהו בשכם - משכם גנבוהו, ולשכם נחזיר אבידתו.

3. מצד אחד כתוב: 'ויקח משה את עצמות יוסף עמו', ומאידך כתוב: 'ואת עצמות יוסף אשר העלו בני ישראל'. כיצד מתיישב?

א. רחב"ח: כל העושה דבר ולא גמרו ובא אחר וגמרו, מעלה הכתוב על הגומר כאילו עשאו, ובני ישראל הם גמרו כשהביאוהו לשכם.

ב. ר"א הוסיף: אף מורדין את מי שלא גמר מגדולתו, כמו שמצינו ביהודה שרק התחיל בהצלת יוסף 'מה בצע' וכתוב 'ויהי בעת ההיא וירד יהודה'.

ג. רשב"ג הוסיף: אף קובר אשתו ובניו, דכתיב: 'ותמת בת שוע אשת יהודה וגו'', וכתוב: 'וימת ער ואונן'.

4. אלו מימרות נוספות למדנו לגבי יוסף?

א. הטעם שיוסף נקרא יוסף עצמות בחייו [את עצמותי מזה] - מפני שלא מיחה בכבוד אביו, שאמרו לו אחיו 'עבדך אבינו', ולא אמר להם כלום.

ב. הטעם שמת יוסף קודם לאחיו - מפני שהנהיג עצמו ברבנות.

ג. ויוסף הורד מצרימה - אל תיקרי הורד אלא הוריד, שהוריד איצטגניני פרעה מגדולתן.

ד. ויקנהו פוטיפר סריס פרעה - שקנאו לעצמו למשכב, בא גבריאל ופירעו סירוס קשה, ולכן בתחילה כתוב 'פוטיפר', ולבסוף 'פוטיפרע'.

המשך -

5. מה ביאור הפסוק רב לך אל תוסף דבר אלי..?

- א. ברב בישר לבני קרח - רב לכם, ברב בישרוהו - רב לך. והקב"ה מדקדק עם הצדיקים כחוט השערה ונענש באותה מדה.
- ב. דבר אחר: רב לך - רב יש לך, ומי הוא - יהושע. הגיע מלכותו של יהושע ואין לך מלכות נוגעת בחבירתה.
- ג. דבר אחר: רב לך - שלא יאמרו הרב כמה קשה ותלמיד כמה סרבן - מפציר.
- לפום גמלא שיחנא - לפי כח הגמל מרבין במשא, אף כאן לפי צדקתו מדקדק אחריו.

6. אלו דרשות למדנו בענין פטירת משה רבינו?

- א. 'בן מאה ועשרים שנה אנכי היום' - היום מלאו ימי ושנותי, שהקב"ה משלים שנותיהם של צדיקים מיום ליום 'את מספר ימיך אמלא'.
- ב. 'לא אוכל עוד לצאת ולבא' - אין לפרש לצאת ולבא ממש, שהרי כתוב: לא נס ליחה, ועוד מציונו שעלה מערבות מואב אל הר נבו, 12 מעלות היו שם, בפסיעה אחת. אלא הביאור - לצאת ולבוא בדברי תורה. מלמד, שנסתתמו ממנו שערי חכמה.
- ג. 'וילך משה ויהושע ויתיצבו באהל מועד' - היתה זו שבת של שני חברים בתחילת היום למשה ובסופו ליהושע - ניטלה רשות מזה וניתנה לזה.
- ד. אילמלא מקרא כתוב אי אפשר לאומרו - משה מת בהר נבו - חלקו של ראובן, וקבור בחלקו של גד 'כי שם חלקת מחוקק ספון'. המרחק ביניהם ארבעה מילין, ומי הוליכו? מלמד, שהיה משה מוטל בכנפי שכינה, ומלאכי השרת אומרים: צדקת ה' עשה ומשפטיו עם ישראל, והקדוש ברוך הוא אומר: מי יקום לי עם מרעים וכו' והגמרא מביאה שיטות אמוראים המביאים פסוקים אחרים שאמר הקב"ה.
- ה. ר' אליעזר הגדול - 12 מיל על 12 מיל כנגד מחנה ישראל, בת קול משמיע ואומר: וימת משה ספרא רבה דישראל. ויש אומרים: לא מת משה, כתוב כאן: וימת שם, וכתוב כשעלה לקבל התורה: ויהי שם עם ה', מה להלן עומד ומשמש, אף כאן עומד ומשמש.
- ו. ויקבר אותו בגיא בארץ מואב מול בית פעור - סימן בתוך סימן, ואפילו הכי 'ולא ידע איש את קבורתו'.
- ז. וכשהמלכות הרשעה רצו לדעת היכן משה קבור - עמדו למעלה נדמה להם למטה, למטה - נדמה להם למעלה, נחלקו לשתי כיתות, אותן שעומדים למעלה נדמה להן למטה, למטה - נדמה להן למעלה, לקיים מה שנאמר: ולא ידע איש את קבורתו.